Q. D. B. V.

DISSERTATIO INAUGURALIS JURIDICA

QUA

LEGES SUCCEDENDI CONSUETAS AD JURIS JUSTITIAEQUE NORMAM EXAMINATAS

INCLYTAE FACULTATIS JURIDICAE INDULTU

SUB PRAESIDIO

VIRI EXCELLENTISSIMI ATQUE CONSULTISSIMI

DOMINI

JOHANNIS SAMUELIS FRIDERICI BOEHMERI JCti

COMITIS PALATINI CAESAREI

POTENT. PRUSSIAE REGI A CONSILIIS AULICIS

PROF. JURIS ORDINARII

ATQUE FACULTATIS JURIDICAE H. T. DECANI

PRO SUMMIS IN UTROQUE JURE HONORIBUS

ATQUE PRIVILEGIIS IMPETRANDIS

D. MAJI MDCCXLIX.

H. L. Q. C.

PUBLICE VENTILANDAM PROPONIT

AUCTOR

SIGM. DAVID HARTLIEB DICTUS WALLSPORN

MEMMINGA-SVEVUS.

Biblioteca Nazionale NAPOLI V. E. III

Conte di Camaldoli

HALAE MAGDEBVRGICAE

TYPIS IOANNIS CHRISTIANI HENDELII, ACAD. TYPOGR.

Digitized by Google

Digitized by Google

CAPUT I.

De

Juris & Legis differentia.

§. I.

Jus eſt obligatio actiones hominum dirigens ad eorum ſalutem a divino numine impoſita. *Quid ſit jus?*

§. II.

Deducitur ex natura rerum & communi utilitate *l. 51. §. 2. ad L. Aqu. §. 1. J. d. J. & J. l. 25. de LL.* atque ex tribus fontibus manat, ex natura hominum animali, ex natura rationali & ex indole ſocietatis civilis, hinc Jus tripartitum eſt, Naturale, Gentium & Civile *§. 4. J. d. J. & J. l. 1. §. 2. ff. d. J. & J.* & ex tribus quoque diverſis principiis cognoſcitur. *Unde deducatur?*

Digitized by Google

§. III.

Quid ſit jus Naturale?

Jus Naturale eſt, quod, cum naturae inſtinctu conjunctum, obligationes obſervare docet ad ſui ſuique generis conſervationem ſumme neceſſarias. *pr. J. d. J. N. G. & C.*

Hujus principium cognoſcendi eſt: Conſervatio ſui ſuique generis cum naturali inſtinctu conjuncta.

Fluunt exinde Conſervatio vitae per uſum ac poſſeſſionem rerum, *tit. ff. d. acqu. l. amitt. poſſeſſ.* Defenſio ſui *l. 1. ſ. 27. ff. d. vi & vi arm.* maris & foeminae conjunctio, liberorum procreatio & educatio, *pr. J. d. J. N. G. & C. l. 1. ſ. 3. ff. d. J. & J.* prohibitio homicidii.

§. IV.

Quid jus Gentium?

Jus Gentium eſt conſtitutio rationis humanae, ex neceſſitate & uſu exigente facta, ad tranſigendam vitam ſecuram, honeſtam ac excellentiae hominis dignam in communem humani generis utilitatem. *ſ. 2. J. d. J. N. G. & C.*

Hujus principium cognoſcendi eſt bonum & aequum. *pr. ff. d. J. & J.*

Conſtituta ſunt per Jus Gentium dominia, Servitutes, Contractus fere omnes, Delicta, Bella, Servitutes perſonarum, Manumiſſiones, &c. *l. 2. 3. 4. & 5. ff. d. J. & J.*

§. V.

Quid jus Civile?

Jus Civile eſt Conſtitutio reipubl. in utilitatem civium facta *l. 9. ff. d. J. & J.*

Prin-

Digitized by Google

Principium cognoſcendi & conſtituendi Jus Civile eſt utilitas omnium aut plurium in civitate. *l. 11. ff. d. J. & J.*

Fit autem ex jure communi, cui aliquid additur vel detrahitur. *l. 11. ff. d. J. & J.* Et quidem juri 1) permiſſivo, cum permiſſa jubentur, vel vetantur. 2) Prohibitivo detrahitur, cum prohibita non prohibentur, ſed permittuntur, v. g. laeſio in emtione & venditione; eidem vero additur, quando cum circumſtantiis & ſub poena prohibentur. 3) Praeceptivo detrahitur, cum praecepta fieri haud jubentur, vt in pactis nudis, quae obligationem civilem non producunt; eidem contra additur, ſi cum determinatione circumſtantiarum & ſub poena praecipiuntur. *Quomodo jus Civile conſtitui debeat?*

Haec omnia autem fieri non aliter poſſunt; niſi ex vera ratione utilitatis omnium aut plurium civium. Hac igitur ceſſante, jus commune mutari nequit; multo minus autem jure communi prohibita jùberi, vel praecepta prohiberi poſſunt, quod ſi fit, non jus, ſed nefas & injuria eſt. Quicquid enim jure Naturae & Gentium prohibetur, id natura, ratione & juſſu divino injuſtum eſt, adeoque nunquam poteſt permitti, cum ejusmodi prohibitiones nullam diſpoſitionem humanam admittant; prohibentur autem non ſolum delicta ſeu laeſiones in vita & corpore, quae nec in volentem permitti poſſunt; ſed etiam damna circa patrimonium & exiſtimationem, quae vero tantum invito, non autem volenti fieri prohibentur, quia in his bonis exter-

nis cuivis competit liberum diſponendi arbitrium, non autem in prioribus. Sic etiam, quod jure Nat. & Gent. praecipitur, eſt Dei atque naturae juſſus, cui omnes obtemperare debent, ſicut a prohibitis omnes abſtinere, adeoque neutrum humana authoritate tolli aut abrogari poteſt; Et haec ſunt, in quibus naturalia, h. e. naturae & gentium, jura, divina quadam providentia conſtituta, ſemper firma atque immutabilia permanere debent. *§. 11. J. d. J. N. G. & C.*

Hoc autem jure introducta ſunt teſtamenta aliaeque ſucceſſiones, actus legitimi, praeſcriptiones, jura perſonalia plura, contractus ſtricti juris &c. poena determinatae, reliquisque capitibus juris quaedam adjecta ſunt, &c.

§. VI.

Quid ſit lex? Lex eſt Conſultum virorum prudentium pro dirigendis Civium actionibus ad populum delatum & cum vi cogendi externa a republ. munitum. *l. 1. & 2. ff. de LL.*

§. VII.

Ad conſtituendam autem legem requiritur ut 1) nec prohibita jubeat, nec praecepta prohibeat. 2) Naturae rerum non repugnet. 3) Ex alterutro principiorum ſupra dictorum neceſſario fluat. Et ſi eſt juris Civilis, praeterea neceſſe eſt, ut 4) juri communi aliquid addatur vel detrahatur. 5) Atque ſpecialis & vera conſtituendae legis ratio adſit.

§. VIII.

Digitized by Google

§. VIII.

Quod ad diviſionem attinet, lex eſt 1) vel naturalis, vel juris gentium, quando ſolum jus naturae vel gentium continet & ad illud obſervandum cogit; vel civilis mera aut mixta, quando vel ſolum jus civile vel mixtum cum jure communi proponit atque injungit; 2) vel juſta vel injuſta, prout ſecundum regulas conſtituendi leges modo mentionatas compoſita eſt nec ne? *Diviſio legis.*

§. IX.

JCti igitur eſt, in juſtitiam legum inquirere, *Illuſtr. Cancell.* BOEHMER. *in Comp. ff. L. 1. t. 1. §. 9.* ut leges benignius interpretetur, nec illas duriore interpretatione contra hominum commodum producat *l. 18. & 25. ff. d. LL. l. 56. d. R. J.* praecipue vero judicis, ne ex injuſta lege iniquam ſententiam dicat. *l. 14. l. 39. ff. d. LL. l. 141. d. R. J.* ſed juſtis decretis res temperet *l. 85. §. 2. d. R. J.* *Juſtitia legum inquirenda.*

§. X.

Lex igitur ſuccedendi eſt decretum reipubl. de bonis defuncti in alium transferendis. *Quid lex ſuccedendi?*

§. XI.

Hiſce jam praemiſſis animum applicare in praeſenti diſſertatione conſtitui ad LL. ſuccedendi in Germania uſitatas, atque in rationes earum inquirere & fundamenta juris vera vel apparentia ſeu ſpuria, quibus innituntur, excutere. Quem in finem

nem

Digitized by Google

nem explicandum nunc erit, an neque naturae rerum, neque communi hominum utilitati repugnent, adeoque ex aliquo juris principio ſupra poſito poſſint vel nequeant deduci?

Cap. II.

De
Legibus ſuccedendi ab inteſtato earumque jure.

§. I.

Morte ſolvuntur omnia jura.

Mors eſt finis omnium rerum adeoque per mortem hominis omnia ejus jura ſolvuntur neceſſario. Etenim bona hujus mundi in gratiam viventium tantum ſunt conceſſa ad ſuſtentandam vitam pro neceſſitate & utilitate. Mortuo vero homine haec omnia ceſſant, & cum uſu rerum ipſum quoque earum dominium omniaque jura expirant, quae defunctus in bona relicta habuit.

§. II.

Quomodo jus in re aliena jure Gent. acquiritur.

Jus in re aliena Jure Gent. acquiri nequit, niſi per traditionem alienandi animo factam, vel per coniunctionem rerum inſeparabilem *l. 20. C. d. pact.* Alios enim modos, quibus res unius alterius fieri poteſt, ratio neſcit, eo quod vel aequitati, vel rerum naturae repugnent. *l. 11. l. 135. d. R. J.*

§. III.

Digitized by Google

§. III.

Res, quarum dominium ceſſat, & quae eo ipſo momento ab alio non acquiruntur, fiunt nullius. Res autem nullius cedunt occupanti. *l. 3. pr. ff. d. A. R. D.* *Res nullius quomodo fiant?*

§. IV.

Exinde conſequitur, quod res defuncti ſtatim poſt ejus mortem fiant res nullius, dominoque carentes *l. 1. pr. d. Succ. Ed.* & proximo occupanti cedant. Ergo communi Naturae & Gentium jure cuivis liberum eſt 1) illas ſibi occupare; 2) traditas ſibi antea ex titulo dominii non translativo, retinere; 3) nomina, quae quis defuncto debuit, nemini ſolvere, utpote per mortem ejus, cui debentur, extincta. *Res defuncti fiunt res nullius.*

§. V.

Haec quidem ita ſe habent in homine ſine liberis defuncto. In illo vero, qui liberis relictis e vita diſcedit, non idem juris eſt. Etenim liberi vivis jam parentibus ſimul cum illis quoque habent rerum paternarum non ſolum uſum, ſed & ipſum quodammodo h. e. pro parte dominium. Et ideo vocantur heredes ſui & domeſtici, qui vivo etiam patre quodammodo domini exiſtimantur. *§. 2. J. d. her. qual. Rom. VIII. v. 14.* PLAVT. *Trin. II. 2.* ubi filius patri reſpondet: *quod tuum eſt, meum eſt: omne meum eſt autem tuum.* *Liberi habent condominium in bonis parentum.*

Digitized by Google

§. VI.

Fundamentum hujus condominii.

Uſus bonorum, quem liberi cum parentibus communem habent, uti quotidiana omnium nationum experientia teſtatur, fundatur in congenito erga liberos amore & educationis cura; Condominium autem dependet ex parentum conſenſu eorumque communi voto, ut liberi ſint bonorum participes, quae non tantum propter ſe, ſed etiam propter illos conquirunt, adeoque ſua vivi cum liberis partiuntur, ut inquit CICERO *1. Verr. v. l. 7. ſ. 1. und. lib. l. 50. ſ. 2. d. bon. libert. l. 13. ſ. 2. C. d. legit. her.*

§. VII.

Inde fit, ut mortuis parentibus liberi non tantum ſint bonorum relictorum poſſeſſores *l. 30. pr. ff. ex qu. cav. maj.* & apprehenſam olim poſſesſionem etiam ſolo animo retineant, *l. 3. ſ. 7. l. 44. l. 46. d. Acqu. l. Am. poſſ.* verum etiam jam domini exiſtimantur, adeoque nulla proprie eſt hereditas, ſed potius dominium, quod cum parentibus pro indiviſo erat commune, in ipſos continuatur, & poſt mortem illorum tantum liberam bonorum adminiſtrationem conſequuntur. *ſ. 3. J. d. her. qu. ab int. l. 11. ff. d. lib. & poſth.*

§. VIII.

Dubium contra liberorum dominium.

Obſtare quidem videtur huic liberorum condominio, quod liceat parentibus eos exhaeredare, id quod haud liceret, ſi liberi jus quaeſitum haberent

rent in bona paterna per commune dominium. Sed ipſe JCtus in *cit. l. 11. ff. d. lib. & poſth.* huic objectioni reſpondet per inſtantiam: quod & occidere licebat. Quo ipſo innuit, quod jus exhaeredandi liberos parentibus ſit conceſſum per jus Civile, ſicuti jus illos occidendi, adeoque juri Gentium tantum in hac parte fuiſſet derogatum, & commune dominium ipſis ſalvum manſiſſet. Nam cum per patriam poteſtatem antiquam parentibus romanis ſemel datum fuiſſet jus occidendi liberos tanquam majus, facile etiam jus exhaeredandi ceu minus concedi potuit. Sed hodie, quo jus antiquum iterum ſublatum eſt per *Novell. 115. cap. 3.* qua non amplius licet parentibus liberos exhaeredare ſine juſta ingratitudinis cauſa; hodierna exhaeredatio non amplius obſtat communi liberorum dominio, verum cum eo ſimul ſubſiſtere poteſt, eo quod juri Gentium minime repugnet. Quoniam enim hoc condominium ex conſenſu, liberalitate & affectione parentum erga liberos provenit; dominium vero ex liberalitate conceſſum revocare iterum licet propter ingratitudinem, *l. 10. C. d. rev. don.* neque jure Gentium parentibus denegari poteſt jus exhaeredandi & auferendi iterum conceſſum condominium liberis ingratis & paterna affectione atque beneficio indignis.

§. IX.

Hinc primi ſuccedunt liberi.

Cum itaque ratio naturalis parentum bona addicere intelligebatur liberis *l. 7. §. 1. Und. lib. &* *l. 7.*

l. 7. pr. ff. d. bon. damn. penes quos manerent poſt illorum mortem; Conſuetudine obtinuit apud omnes, ut in Succeſſione prima cauſa ſit liberorum, *ſ. 2. J. d. her. qual. & diff. l. 1. ſ. 5. ff. Und. liber. ſ. 1. 2. J. d. her. qu. ab int. Nov. 118. cap. 1. 2. feud. 11. Num. 27. v. 8.* quae conſuetudo *in cit. l. 7. pr. d. bon. dam.* vocatur lex tacita, qua liberi gaudent jure acquirendi parentum bona, excluſis aliis.

§. X.

Atque nepotes &c.

Et quia nepotes & ulteriorum graduum prognati etiam liberi ſunt; his quoque bona avi, in defectu priorum, eodem jure deberi cenſebantur, *ſ. 2. J. d. her. qu. ab int.*

§. XI.

Conſectaria condominii, quod liberi habent in bonis parentum.

Exinde conſequitur, quod liberi

1. ſint heredes ipſo jure, nec adire hereditatem neceſſe habeant, aut declarare ſe, quod velint eſſe heredes, *l. 14. d. Suis. l. 6. ſ. 5. d. acqu. l. omitt. her.*

2. illis ignorantibus acquiratur hereditas, *ſ. 3. J. d. her. qu. ab int. l. 6. d. acqu. her. l. 8. C. d. jur. del.*

3. hereditatem nondum aditam tranſmittant ad ſuos heredes. *l. 3. l. 19. C. d. jur. del.*

4. illis

Digitized by Google

4. illis bona auferri nequeant hereditaria ob poenam parentum. *l. 7. pr. ff. d. bon. dam.*

5. Detur illis a praetore B. P. patris inteſtati, *l. 1. §. 2. quis Ord.* nec non contra tabulas, *§. 3. J. d. B. P. l. 1. ff. d. B. P. Cont. tabb.*

6. Jus abſtinendi acceperint a praetore tanquam ſingulare beneficium *§. 2. J. d. her. qual. & diff.*

§. XII.

Sequitur Succeſſio Conjugum, quae aeque fundamentum ſuum in jure Gentium habet. Nam uxor per matrimonium fit ſocia vitae *l. 4. C. d. Crim. exp. her.* Involvit autem haec ſocietas communionem juris humani h. e. bonorum, *l. 1. d. R. N.* DYONYS. *Hal. II. p. 95.* CICER. *Top. IV.* hinc non ſolum uſum habet in rebus mariti, ſed etiam illarum quodammodo eſt domina, *l. 1. ff. d. act. rer. am.* Nititur vero haec ſocietas pacto per matrimonium inito, quo vel expreſſe, vel tacite in communionem bonorum conſentiunt Conjuges, dum iis communiter utuntur. Quid enim rationi magis eſt conſentaneum, quam illorum bona eſſe communia, qui ex communi aerario vivunt, cibum & potum ſumunt communem, uno coenaculo, unoque lecto utuntur, qui labores conferunt in communem utilitatem & exinde fructus communes capiunt, qui operas ſibi invicem praeſtitas nullo pre-

Succeſſio Conjugum eſt etiam juris Gentium.

Digitized by Google

tio, ſed mutuis officiis compenſant. Quae facta, niſi contrarium expreſſe fuerit declaratum, initam communionem ipſis rerum argumentis evidenter demonſtrare poſſunt. Et ex hac ratione actio furti contra uxorem non datur *l. 1. cit.* Ex quo igitur conſequitur, quod altero conjuge demortuo ſuperſtes jus habeat ſuccedendi in bona relicta ex condominio.

§. XIII.

Ex his vero quae hucusque adducta ſunt, nunc patet, quod leges ſuccedendi liberorum & Conjugum fundamentum juſtitiae radicatum habeant in jure Gentium eiusque condominio adeoque cum principio boni & aequi plane conveniant.

§. XIV.

Reliquae ſucceſſiones ſunt juris civilis.

Primum locum tenet populus.

Tranſeo hinc ad leges ſuccedendi reliquas, quae juris Civilis ſunt & ex ratione civili vera vel apparenti conſtitutae. Cum enim jure Gentium bona ſine liberis & conjuge defuncti fiant res nullius; jure civili communes fiunt iſtius civitatis, cujus defunctus membrum fuit. In hunc enim finem Gentes in arctiores ſocietates ſe conſociarunt & per ſtatum civilem imperii jugum in ſe ſuſceperunt, ut ſe ſuaque a vi atque injuria aliorum tam externa quam interna defenderent & tuta haberent; quia vero bona medium ſeſe defendendi prae-

praebent maximum & omnem vim gerendarum rerum continent; hinc ſecuritas reipubl. requirebat, ut populus ad hunc finem conſociatus conſtitueret, res concivis poſt mortem relictas non amplius fieri res nullius, ſed manere in ſocietate & fieri communes omnium civium, qui inde aequale jus in illa habent excluſis peregrinis. Et ejusmodi res vocantur publicae, quae in patrimonio populi ſunt, in eoque conſervantur, ſi illarum uſus poſſit eſſe communis *l.* 2. *ſ.* 3. *ne quid in loc. pub.* vel ſi hoc fieri nequeat, inter cives dispertienda ſunt. Et hoc fiebat antiquitus, quo jus percipiendarum hereditatum anguſtiſſimis finibus coarctatum fuerat, *ſ.* 1. *J. d. B. P.* eoque tempore bona ſine liberis & conjuge defunctorum accreſcebant reipublicae. TACIT. *Annal. III.* 28.

§. XV.

A populo conſanguineis conceſſa ſucceſſio.

Cum vero bona alicujus demortui relicta rariſſime ejus conditionis eſſent, ut eorum proprietas populo conſervari, & uſus omnibus communis fieri potuiſſet, & praeterea difficile erat, ea inter multos cives dispertiri ac ſinguli ob partes minutiores parum commodi inde haberent; conſtitutum fuit legibus civilibus, ut potius univerſa bona certis perſonis aſſignarentur, & hoc primum factum eſt *LL. XII. tabb.* quibus in liberorum defectu hereditas. proximis agnatis tantum delata fuit, non remotioribus. *t. t. J. d. leg. ag. ſucceſſ.*

CAJ.

Digitized by Google

CAJ. *Inſt. II. 8. 4.* PAVL. *Recept. Sent. IV. 8. 23.* ULP. *fragm. 25. 5.* poſtea per praetores aliasque Impp. Conſtitutiones etiam matri, *ſ. 1. 2. & 4. J. d. SCt. Tert.* & denique cognatis reliquis usque ad ſextum gradum *t. t. J. d. Succ. cogn.*

Juſtinian. vero alium ordinem ſuccedendi conſtituit, & quidem talem, ut, deficientibus deſcendentibus, primum aſcendentes & deinde collaterales reliqui ſine diſcrimine, defunctorum hereditates caperent. *Nov. 118.*

ſ. XVI.

Juſtitia harum legum inquiritur.

Jam vero, ut in juſtitiam harum legum inquiramus, examinandum erit, an ſecundum regulas juris civilis ſint compoſitae vel ab illis recedant? Et conſtabit, quod nullam in ſe contineant injuriam omnique injuſtitia careant, eo quod 1) jus prohibitivum aut praeceptivum non ſublatum, nec alicujus jus quaeſitum laeſum ſit. 2) Detrahitur tantum juri gentium permiſſivo, quo cuivis occupare licet bona ſine liberis & conjuge defuncti. 3) Tendit in utilitatem plurium, quia plures cives conſanguineos habent, quibus eorum hereditas per mortem deferri poteſt. Denique 4) ſubeſt peculiaris ratio, quare certis quibusdam perſonis prae aliis bona relicta dentur. Quoad agnatos proximos enim & gentiles videtur fuiſſe ratio, quod veteres conſervationem, incrementum ac hono-

Digitized by Google

honorem familiae ſuae in maximis deliciis habuerint. Quod ad matrem vero attinet, illa ex ratione miſerationis ad hereditatem liberorum ſuorum admiſſa eſt *l. 7. ſ. 1. ff. Und. leg. ſ. 1. & 2. J. de SCt. Tertull.* Sed ratio legum ſuccedendi, quos Juſtin. in favorem aſcendentium & collateralium concepit, fundatur in amore erga illos & majori obligatione ſuccurrendi eorum neceſſitatibus. Ex amore enim fluunt beneficia, & illis, quos magis amamus aut amare debemus, ad majora officia obſtringimur; debemus autem propter amorem reciprocum & beneficia accepta. Ad officia igitur diligentiſſima & beneficia maxima obligamur iis, quos amicitiae ac familiaritatis ſuavitas nobiscum conjunxit. At vero parentes inter omnes amicos primi ſunt, & veri & maxime ſinceri atque conſtantes, qui liberos amore ſummo & infucato perpetuo proſequuntur, eisque beneficia maxima per procreationem & educationem exhibuerunt. His regulariter ſuccedunt fratres & ſorores ac reliqui ordine conſanguinei, & propterea conſtitutum fuit a Juſtiniano, ut parentibus & collateralibus reciproca amicitia praecipue debeatur, adeoque ut digni habeantur prae aliis, bonis a defuncto relictis.

§. XVII.

Illis deficientibus ſucce-

Nullis Conſanguineis extantibus, res redibat ad priſtinum ſtatum & populus velut parens omni-

C um

dis civitas vel collegium.

um vacantia bona tenebat, TACIT. *loc. ſupra cit.* ULP. *frag. XXVII. 7.*

Hinc Civitates & Collegia, quorum defunctus membrum fuerat, proximum jus habebant in defuncti bona *t. t. C. d. hered. decur. l. 1. C. d. bon. vac.* quae inter membra collegiorum, quae pauca fuerant, facile dispertiri potuerunt; *l. 3. 4. 5. d. her. dec.* ſed civitates ob multitudinem civium illa in aerarium ſuum referebant communis utilitatis cauſa conſtitutum, *l. 5. C. d. bon. vac. l. 13. pr. & l. 15. §. 3. ff. d. jur. fiſc.*

§. XVIII.

De juſtitia harum legum.

Quod ad juſtitiam harum legum attinet, quibus reſpublica civium ſuorum bona per mortem relicta ſibi vindicabat, excluſis peregrinis, itidem patet, quod 1) contra jus Gentium prohibitivum aut praeceptivum nihil conſtitutum, ſed 2) juri permiſſivo tantum ſit detractum, quo facultas competebat cuivis homini occupandi bona per alicujus mortem derelicta. 3) Vergebat hoc in utilitatem omnium reipubl. civium, qui omnes inde fiebant participes, & 4) certa & adaequata ratio hujus legis in promptu eſt, ex fine reipubl. deſumta. Hic enim eſt communis ſecuritas tam interna quam praecipue externa contra aliarum gentium impetus atque injurias, ad quam obtinendam omnes vires tam corporis quam bonorum confer-

Digitized by Google

conferre atque conjungere conſtituit populus; adeoque ſequitur, quod teneatur quoque adhibere media ad finem hunc ducentia, ad quae utique etiam pertinet, ut bona civium conſerventur penes populum in ſalutem reipubl. quae ipſius ſuprema lex eſt. Sed quando civitas, quae reipubl. pars eſt, vel Collegium bona ſuorum membrorum per mortem derelicta prae reliquis ſibi aſſerit, id fieri poteſt omnino jure proximitatis, & quod incommoda ſui concivis aut collegae prae reliquis ferre tenebatur; aequalitas enim non patitur, ut, qui ſentiat incommoda, ille non habeat commoda. *l. 10. d. R. J.*

§. XIX.

De ſucceſſione fiſci.

Tandem vero Impp. Romani, Hadrian. pro parte & Anton. Caracalla omnia bona vacantia civitatibus erepta in fiſcum ſuum trahebant. *l. 1. & ult. C. d. bon. vac.* Nam princeps repraeſentat totum populum, hujusque jura in illum ſunt translata, adeoque bona ſine heredum defuncti, quae res nullius fiunt & ad populum iterum devolvuntur, eodem jure in principis, ac civitatis fiſcum referri poſſunt.

§. XX.

De jure Albinagii.

Huc denique pertinet jus Albinagii, quo hereditas alicujus civis vel peregrini in regno defun-

 cti

cti heredibus ab inteſtato extra regnum viventibus eripitur & in fiſcum refertur. Quod ad hujus legis juſtitiam attinet, de ea non niſi facta heredum diſtinctione judicari poteſt. Quodſi enim heredes ab inteſtato ſunt liberi aut conjuges, agitur contra jus Gentium prohibitivum, quo nulli hominum jus ſuum quaeſitum auferri atque detrahi poteſt, *§. 2. J. d. his qu. ſui l. al.* adeoque hoc caſu injuſta eſt. Quodſi vero ſunt alii conſanguinei, eorum ſucceſſio eſt meri juris civilis, id quod ſalva aequitate atque juſtitia ſemper mutari poteſt. *§. 11. J. d. J. N. G. & C.*

Cap. III.

De *Legibus ſuccedendi ex teſtamento earumque jure.*

§. I.

SUcceſſio teſtamentaria eſt jus, quo hereditas ex diſpoſitione de rebus ſuis facta, poſt mortem in alium transferuntur.

§. II.

De jure teſtamentorum.

De cujus jure ut videamus, repetenda erunt ſupra dicta, quod bona ſine liberis & conjuge defuncto-

ſunctorum ad rempubl. devolvebantur. Et licet ſaepius exinde parum utilitatis in ſingulos redundaret, tamen non niſi conſenſu & permiſſu populi, facta ad illum rogatione, fieri potuit, ut cui liceret bona ſua amico quodam promittere, qui ſolus habeat jus illa occupandi poſt mortem ſuam. Et hac de cauſa hoc negotium antiquitus apud Romanos quoque tantum in Comitiis expediri poterat. *§. 1. J. d. teſt. ord.*

§. III.

De modo teſtandi antiquo ejusque jure.

Primus legitur Solon, qui non extantibus liberis facultatem conceſſit civibus de bonis ſuis faciendi diſpoſitionem poſt mortem valituram. PLVTARCH. *Solon. p. 90.* DEMOSTH. *Orat. in Soph. II. p. 983.* Quem modum teſtandi Romani per XII. Tabb. a Graecis acceperunt cum ipſis ſolennibus ad illum neceſſariis &, ſecundum Balduinum, in XII. Tabb. praeſcriptis. BALD. *ad XII. Tabb. Tab: 29.* GELL. *Noct. Att. XV. 13. VI. 7.* Erant autem ſolennia haec, ut adhiberentur 5. teſtes Cives romani, cum anteſtato & libripende, & venditio bonorum per aes & libram familiae emtori fieret a teſtatore. Hic conſtitutus modus in alium transferendi bona ſua poſt mortem relicta a jure Gentium non abhorrebat. Nam 1) 5. teſtes repraeſentabant populum romanum univerſum in 5. Claſſes diviſum, ejusque nomine conſenſum interponere debebant in translationem bonorum, ad

 quae

quae jus quaeſitum habebat, qua de re teſtamenta vocantur juris publici *l. 3. ff. qu. teſtam. fac.* 2) adhibebatur anteſtatus cum libripende ad conficiendum contractum emtionis & venditionis per aes & libram, quem teſtator cum familiae emtore celebrabat & hoc ipſo jus in bona ſua in illum transferebat ſecundum jus Gentium. 3) Accedebat etiam ipſa mercis traditio ſymbolica, per tabulas, qua proprietas ad familiae emtorem transferebatur *§. 45. J. d. A. R. D. l. 9. §. 6. ff. eod.* vel per exhibitionem rei praeſentis, *l. 1. §. 21. d. A. l. O. P.* & ſolutio pretii licet inaequalis. Ergo haec bonorum translatio etiam ex principiis juris Gentium & natura rerum valide erat concepta, in hunc effectum, ut familiae emtor poſt teſtatoris mortem poſſeſſionem bonorum naturalem juſte potuerit apprehendere.

§. IV.

De modo teſtandi novo ejusque jure.

Succeſſu vero temporis alius teſtandi modus introductus eſt tam per praetores atque Impp. Conſtitutiones, quam ex uſu hominum *§. 2. 3. J. d. teſt. ord.* Non enim teſtamenta amplius fiebant per Contractum venditionis, nec traditio ulla porro requirebatur, ſed ſola unius teſtatoris voluntate coram 7. civibus vel declarata, vel conſcripta & ſubſignata abſolvebantur, qui venditionem per anteſtatum & libripendem coram deputatis populi, olim factam, nunc ficte repraeſentabant, & ſolum teſtimonium

de

de teſtatoris voluntate certa perhibebant. Et hoc modo teſtamenta meris juris civilis regulis fuerunt incluſa *l. 4. ff. qu. teſt. fac.* atque ab omnibus juris gentium principiis plane receſſerunt. Nam res unius in alium transferri nequeunt, niſi per utriusque conſenſum & ſubſecutam traditionem, aliove facto, quod loco traditionis eſt; hic vero heredis conſenſus deficit, qui ignorat, quid in teſtamento ſit ſcriptum, nec bonorum traditio a teſtatore peragitur; neque enim occupatio heredis volente teſtatore facta loco traditionis eſſe poteſt, quia teſtatore mortuo ejus voluntas atque dominium ceſſat, & nec natura rerum, nec ulla juris ratio patitur, ut dominia rerum transferantur eo tempore, quo ipſe tradens non amplius eſt dominus. Certum igitur eſt, quod haec ſucceſſio teſtamentaria praeter omnes juris rationes ſit conſtituta, eo quod 1) neque omnium, neque plurium civium utilitatem contineat, mortui enim inde nullam capiunt, & quam vivi delectationem habent, imaginaria eſt, quae per actualem rerum traditionem ante mortem expediri poſſet. 2) Nulla hujus legis vera afferri poteſt ratio, niſi haec vana delectatio nominandi ſibi heredem & cognoſcendi illum, qui poſt mortem bonorum ſuorum dominus eſſe debeat. Falluntur itaque iſti juris tyrones, qui ſolida romanarum legum cognitione deſtituti aſſerere conantur, teſtamenta eſſe juris Naturae.

CAP.

Cap. IV.

De
Legibus ſuccedendi ex pacto earumque jure.

§. I.

SUcceſſio pactitia dicitur jus, quo per pactum bona in alium transferuntur poſt mortem capienda.

§. II.

De pactis ſucceſſoriis eorumque jure.

Romano jure, pacta ſucceſſoria irrita ſunt *l. 15. 19. C. d. pact. l. 4. C. d. inut. ſtip. l. 5. C. d. pact. conv.* & contra bonos mores conſebantur, *l. 61. d. V. O.* hodie vero valida habentur, praecipue jure Germanico & vſu gentium quarundam, GOTHOFR. *ad l. 19. C. d. pact.* hinc operae pretium erit, in harum quoque legum juſtitiam inquirere. Quae ſi ſecundum regulas juris examinentur, certum eſt 1) illas contra jus prohibitivum ad minimum per indirectum eſſe conceptas, eo quod ejusmodi pacta occaſionem & materiam ſuppeditant paciſcentibus ſperandi & exoptandi mortem alterius & ſaepe etiam incitant ad machinationes occultas accelerandi fatalem diem, adeoque hoc ipſo paciſcentes praeſertim lucro inhiantes invitantur, ut jura gen-

Digitized by Google

gentium prohibitiva transgrediantur; hac igitur de cauſa contra bonos mores eſſe recte dicuntur. Nam leges ita comparatae eſſe debent, ut non viam ad delicta aperiant, ſed potius omnes aditus claudant, atque occaſiones male agendi hominibus ſollicite praeripiant. Ergo ex hoc tantum capite pacta ſucceſſoria pro legibus juſtis haberi nequeunt. Porro 2) neque omnium, neque plurium civium utilitas inde enaſcitur. Denique 3) nulla juris ratione nituntur, ſunt enim contra naturam pactorum, quae requirit, ut horum objectum ſit in dominio aut in bonis vel poteſtate paciſcentis usque dum implementum fuerit ſecutum; ſi enim antea ex ejus bonis aut poteſtate exierit, impoſſibile eſt, ut impleri poſſit adeoque neceſſe eſt, ut pactum initum iterum evaneſcat. Hinc poſt mortem ſtipulatoris vel promiſſoris concepta ſtipulatio, recte inutilis eſt, *§. 13. J. d. inut. ſtip.* quia impoſſibile eſt eam implere, *& nemo ita ſtultus invenitur, ut putaret, mortuum ſenſum habere complendi, quod vivus promiſerat*, uti dicitur in *l. ult. C. d. contr. ſtip. quaecunque enim ex noſtro contractu originem trahunt, niſi ex noſtra perſona obligationis initium ſumant, actum noſtrum efficiunt inanem*, ſunt verba JCti in *l. 11. ff. d. O. & A.* Nec obſtat Juſtiniani, licet incongrua correctio in *alleg. §. 13. J. & l. ult. C.* adjecta, quae in heredes dirigitur, qui per aditionem hereditatis ad praeſtanda defuncti facta obligari jure civili poſſunt.

§. III.

Tantum igitur abeſt, ut neceſſitas datam fidem ſervandi praeſidio eſſe poſſit ſucceſſoriis pactis, ut potius contra bonam fidem agere videantur paciſcentes, qui promittunt id, quod alieno arbitrio permittere, & an eventum habeat, incerti & ambigui haerere, coguntur. Qua de cauſa pacta ſucceſſoria a ratione juris aliena & bonis moribus contraria eſſe, nec legum civilium autoritate fulciri poſſe, recte judicantur.

§. IV.

Haec interim de legum juſtitia inquirenda exempli loco dixiſſe ſufficiant. Uſus ejus in condendis, interpretandis atque exequendis legibus ampliſſimus atque in adminiſtrando jure ſaluberrimus eſſe poteſt.

PRAE-

PRAENOBILISSIMO ATQUE DOCTISSIMO

DOMINO CANDIDATO,

AMICO SUO CHARISSIMO,

S. P. D.

JOH. WOLFFG. BRENCK,

PHILOS. M. ET JUR. CAND.

OPPONENS.

EA eſt verae amicitiae ratio, ut proſperis rebus aeque gaudeamus, adverſas vero feramus etiam gravius. Diuturnioris familiaritatis uſus atque intimioris amicitiae fides, qua conjungimur, ita comparata ſunt, ut non poſſim non Tecum gaudere ſummopere de publico diligentiae ac eruditionis Tuae ſpecimine, quo ſummam juris dignitatem in Te conferri, jure meritoque poſtulas. Ipſa diſſertatio, quam de inquirenda legum juſtitia impigre defendis, animum juſtitia affectum inſigni documento comprobat, quae ſola pie culta ampliſſimis reipubl. muneribus obeundis digniſſimum Te ſemper reddere poterit. Accipe igitur vota, CANDIDATE DIGNISSIME, *amice ſuaviſſime! quae pro felicitate, honore atque incolumitate tua ex intima cordis ſinceritate fundo. Faxit Deus, ſupremus juſtitiae praeſes, ut in juris atque juſtitiae adminiſtratione parentum tuorum veſtigiis inhaereas feliciter, eoque ipſo in gubernanda republ. illis non exiſtas inferior. Conjunge porro cum*

ſtudiorum induſtria aequitatem ac ſinceritatem animi, veritatem, juſtitiae & rectitudinis zelum ab omni fraude atque ſimulatione remotum; & ſic inclytae tuae conſervabis familiae ſplendorem & augebis merita erga patriam, quibus majores tui excellunt pridem, fructusque juſtitiae, quos cives tuos percipere curabis, in Te ipſum redundare, nunquam dubitabis. Ceterum fave amico, Tibi ſtadium academicum emenſa, ſincere plaudenti, certoque animo perſuaſum habe, ſponſam inter nos mutuam amicitiam non locorum diſſitate, non temporum diuturnitate, ſed die fatali, qui vincula omnium rerum disrumpit, diſſolutum iri. Vale.

PRAENOBILISSIMO NEC NON DOCTISSIMO

DOMINO RESPONDENTI,

AMICO SUO DILECTISSIMO,

S. P. D.

Ladislaus Baránvi de Wárad,

DEBRETZINO-HUNGARUS,

OPPONENS.

SI de mortalium vel felicitate, vel ſtatu minus ſecundo, ex ipſis liceat coniicere qualitatibus: ſane ego TE iam a longo tempore praevidi, certoque credidi, eum futurum, quem cognitum, accepto ex inſigni indole argumento, ſperaueram. Illam vero

vero coniecturam, ſpemque in TE *collocatam meam, nunc comprobatam oculis cerno, poſtquam conſentientibus celſiſſimorum Virorum placitis Licentiati* TIBI *gradus oblatus eſt. Quamobrem nequit non utrique noſtrum animus merito gratulari meus:* TIBI, *qui gradu honoris donatus es, mediante ſpecimine profectus* TVI, *cunctis admirationem imponente: mihi vero, qui de ventura felicitate* TVA *tam certum mihi promiſi. Licentiatus es, optabile ac honorificum! Quaenam enim optabiliores, quaenam* TE *digniores reperiri poſſent, quam ea contendere, ad idque niti, quae non ſolum* TIBI, *ſed & proximo* TVO *maximum adferunt emolumentum. Quid iucundius illo munere, quo cum laude atque ex fide functus non vni alicui, ſed toti ciuitati, quin & vniuerſae reipublicae maxima ſubinde praeſtabis. Habes profecto nunc,* DN. HARTLIEB DICTE WALLSPORN, *occaſionem, qua* TVA *eruditio ac ſcientia eluceat. Ardua haec quidem ac difficilia, confiteor, ſed etiam tanto praeclariora, ac cum immortali fama celebritateque coniuncta. Veniet enim tempus, quo vel etiam vulgum, de meritis* TVIS *praedicantem, non ſine voluptate intelliges. Ego vero id ſolum expeto, vt qui* TE *in hunc dignitatis gradum collocauit, (collocauit autem ſummus rerum arbiter, Deus,) idem faueat porro muneribus ſuis, nouoque iſti honori addat perpetuitatem. Vale. Halae ad Salam d. 24. Maii* MDCCXLIX.

NOBI-

NOBILISSIMO
GENEROSO ATQVE DOCTISSIMO

SIGISM. DAV. DE HARTLIEB

FAVSTA QVAEQVE PRECATVR
OPPONENS

Ioannes de Cſatári,

DEBRECZINO-HVNGARVS.

Abſoluto tandem, AMICISSIME DE HARTLIEB, *Studiorum Academicorum ſtadio, conſequeris exoptatum lugubrationum* TVARVM *ſcopum; ſuſcipis enim hodie ſplendida praeclaraque* DIGNITATIS LICENTIATI *munera, ſummosque legitimae ſcientiae honores, quam & auguſtiſſimi olim Imperatores tanto mactabant amore, vt condendis, digerendisque legibus ipſimet etiam operas dederint. Nunc itaque* TIBI, DOCTISSIME CANDIDATE! *de hac venuſtiſſima inaugurali commentatione, ex animo gratulor, vlterioresque, ſincero pectore apprecor ſucceſſus, diligentiae atque virtutibus* TVIS *pares. Vale, amareque, terris quidem diſſitum, animo tamen* TIBI *deditiſſimum, ne deſine. Dabam in Alma Fridericiana die XXI. Maii MDCCXLIX.*

Digitized by Google

INCLVTAE
SACRI ROMANI IMPERII
LIBERAE REIPVBLICAE
MEMMINGENSIS

VIRIS

GENEROSIS, MAGNIFICIS, NOBILISSIMIS,
CONSVLTISSIMIS, PRAESTRENVIS,
PRVDENTISSIMIS,

DOMINIS

CONSVLIBVS,
PRAETORI,
A SECRETIORIBVS,
SYNDICO,

ET RELIQVIS

SENATORIBVS,
CONSILIARIO,

AC PVBLICARVM TABVLARVM

DIRECTORI,

Digitized by Google

PATRIBVS PATRIAE OPTIMIS, MAXIMIS,

SVMMAM VALETVDINIS PROSPERITATEM,

CONSILIA SALVBERRIMA

SVCCESSVS NEGOTIORVM

AVSPICATISSIMOS

OMNEMQVE FELICITATEM

PRECATVS

DISSERTATIONEM HANCCE INAVGVRALEM

SACRAM ESSE CVPIT,

ET

SVMMORVM MAECENATVM

FAVORI AC PATROCINIO

SE SVASQVE RES

SVBMISSA MENTE COMMENDAT

TANTORVM NOMINVM

cultor deuotiſſimus

AVTOR ET RESPONDENS.

A01147112 7

Digitized by Google